

Ympäristövalvonn valvontaohjelma 2023

Sipoon kunta

RAKYMP 21.3.2023 § 39, liite 1

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	1
2 Ympäristönsuojelulain mukainen säännöllinen valvonta.....	1
2.1 Valvontakohteet	1
2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset.....	1
2.3 Vuosiraporttien tarkastaminen	2
3 Jätelain mukainen säännöllinen valvonta	2
4 Muu valvonta	2
4.1 Maa-ainelain säännöllinen valvonta.....	2
4.2 Leirintäalueet, maasto- ja vesiliikennelain mukaiset harjoitukset ja kilpailut sekä huvivenesatamat.....	3
4.3 ELY:n ja naapurikuntien toimivallassa olevien kohteiden valvonta.....	3
4.4 Projektiluonteinen valvonta.....	3
4.4.1 Kiinteistökohtaisen talousjätevedenkäsittelyn valvonta pohjavesi- ja ranta-alueilla	3
4.4.2 Hevostallien valvonta	4
5 Valvontaohjelman 2022 toteutumisen arviointi	4
6 Valvontaohjelman päivitys.....	5

1 Johdanto

Ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta valvontaohjelma. Ohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA, 713/2014) 30 §:ssä on säädetty valvontaohjelman sisällöstä. Valvontaohjelmassa on esitettävä ohjelmakaudella toteutettavaksi suunnitellut erityyppisten luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastukset, tiedot myös muista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä kuin määräaikaistarkastuksista sekä kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta. Valvontaohjelman laatimismenettely tulee kuvata ympäristönsuojeluasetuksen 28 §:n mukaisesti valvontasuunnitelmassa.

Jätelain muutoksen (834/2017) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava jätelain 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Suunnitelmavelvollisuus koskee myös sellaisia jätelain 124 §:ssä tarkoitettuja toimintoja, joihin liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunta on vahvistanut ympäristönsuojelulain ja jätelain valvontasuunnitelman 15.2.2023 § 22 vuosille 2023-2025.

2 Ympäristönsuojelulain mukainen säännöllinen valvonta

2.1 Valvontakohteet

Sipoossa on 12 ympäristölupalaitosta, 13 rekisteröityä laitosta ja 1 yleisen ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluva laitos.

Taulukko 1. Säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvat YSL:n mukaiset laitokset 2022 ja niille suunnitellut tarkastukset ja tarkastettavat vuosiraportit

	Kokonaismäärä	Suunnitellut tarkastukset	Vuosiraportointivelvolliset
Ympäristölupa	12	4	11
Rekisteröinti	13	5	5
Ilmoitusmenettely	1	1	1

2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Ympäristönsuojelulain mukainen säännöllinen valvonta perustuu laitoskohtaisesti tehtyyn riskinarviointiin. Riskinarvioinnin perusteella laitokset on määritelty neljään luokkaan. Riskinarviointiin vaikuttavat mm. laitoksen sijainti, tyypilliset päästöt ja niiden todennäköisyys sekä valvontahistoria.

Riskitarkastelun ja jo tiedossa olevien uusien laitosten aloittamista koskevien tietojen perusteella vuodelle 2023 on suunniteltu tarkastus 10 laitokseen.

Mikäli vuoden aikana uusi lupa-, ilmoitus- tai rekisterivelvollinen kohde aloittaa tai lopettaa toimintansa, tehdään laitokselle valvontasuunnitelman mukainen tarkastus, vaikka siitä ei olisi mainintaa valvontaohjelmassa.

2.3 Vuosiraporttien tarkastaminen

Vuositarkastusten ohella oleellinen säännölliseen valvontaan kuuluva valvontakeino on vuosiraporttien tarkastaminen. Yhtä lukuun ottamatta kaikissa ympäristöluvista ja YSL 115 a §:n mukaisessa ilmoituspäätöksessä on määräykset vuosiraporttien toimittamisesta. Raportointi tulee tehdä joko helmi- tai maaliskuun loppuun mennessä.

Rekisteröidyn toiminnan vuosiraportointivelvollisuus riippuu toimialasta. Asfalttiasemilla ja lämpölaitoksilla on velvollisuus toimittaa edellisvuotta koskevat vuosiraportit seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Jakeluasemilla ei ole erillistä vuosiraportoinnin lähettämisvelvollisuutta, vaan vuosiraportit tulee toimittaa valvontaviranomaiselle pyydettyä. Toiminnanharjoittajan tulee kuitenkin säilyttää yhteenveto kirjanpidosta kuuden vuoden ajan.

3 Jätelain mukainen säännöllinen valvonta

Jätelain säännöllisen valvonnan suunnitteluvastuu koskee rekisteröitäviä toimintoja ja jätteen kansainvälisiä siirtoja. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen suunnittelee rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonnan, johon kuuluvat myös jätteen keräystoimintaa tekevät yritykset ja hyötyjätepisteet.

Sipoossa on neljä toimintaa rekisteröity jätelain 100 §:n mukaisesti. Vuoden 2023 valvontaohjelmassa ei ole tarkastusvuorossa olevia rekisteröityjä toimintoja.

Jätteen kansainvälisiä siirtoja valvotaan osana muuta tarkastustoimintaa.

Eriyistä jätelain piiriin kuuluvaa valvontaprojektia ei ole suunnitteilla vuodelle 2023 Jätelain yleistä valvontaa ja roskaantumisen valvontaa tehdään pääasiassa kirjallisten vireillepanojen perusteella.

4 Muu valvonta

4.1 Maa-aineslain säännöllinen valvonta

Maa-aineslain mukaisille kohteille ei ole erikseen tehty riskinarvioita. Maa-aineslaki ei edellytä vastaavanlaista riskitarkastelua kuin ympäristönsuojelulaki. Kohteet, joilla on aktiivista ottotoimintaa, tarkastetaan vuosittain. Maa-ainesalueille tehdään tarvittaessa myös esimerkiksi toiminnan lopettamiseen liittyviä suunnitelmallisia tarkastuksia. Vuosittain tarkastetaan myös ottoalueiden vuosiyhteenvedot.

Sipoossa on kahdelle alueelle myönnetty maa-ainesten ottolupa, joilla ottotoimintaa ei kuitenkaan ole aloitettu.

4.2 Leirintäalueet, maasto- ja vesiliikennelain mukaiset harjoitukset ja kilpailut sekä huvivenesatamat

Sipoossa on kaksi leirintäaluetta. Leirintäalueille ei ole valvontaohjelmassa suunnitteilla tarkastuksia vuonna 2023. Mastoliikennelain mukaan luvitettu kohde tarkastetaan niinä vuosina, kun alueella on toimintaa. Sama koskee vesiliikennelain mukaan luvitettua kohdetta.

Merenkulun ympäristönsuojelulaki on muuttunut siten, että aikaisemmin 50 ja vuodesta 2022 alkaen 25 venepaikan huvivenesataman jätehuoltosuunnitelma tulee rekisteröidä. Uusien satamien määrästä ei ole tietoa, mutta tarkoitus on selvittää asia vuonna 2023 ja saattaa satamat rekisteröinnin piiriin. Aikaisemmin rekisteröityneen huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman voimassa olosta tulee ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viiden vuoden välein, jos toiminnassa ei ole muutoksia. Vuonna 2023 ei ole tällaisia ilmoituksia. Mikäli toiminta muuttuu, siitä tulee erikseen ilmoittaa muutoksen yhteydessä.

4.3 ELY:n ja naapurikuntien toimivallassa olevien kohteiden valvonta

Ympäristövalvontayksikkö osallistuu Uudenmaan ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien kohteiden tarkastuksiin, mikäli mahdollista. Lisäksi ympäristövalvonta osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös esimerkiksi Porvoon Kilpilahden alueella olevien laitosten tarkastuksille. Yhteistarkastuksia muiden viranomaisten kanssa tehdään tarpeen vaatiessa.

Naapurikuntien alueella olevien toimintojen, sekä niiden toimintojen, joiden ensisijainen valvoja on Uudenmaan ELY-keskus, toimittamat vuosiyhteenvedot ympäristövalvonta käy läpi, mutta ei yhtä kattavasti kuin Sipoon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pääasialliseen valvontaan kuuluvien laitosten vuosiyhteenvedot.

4.4 Projektiluonteinen valvonta

4.4.1 Kiinteistökohtaisen talousjätevedenkäsittelyn valvonta pohjavesi- ja ranta-alueilla

Pohjavesi- ja ranta-alueille (jatkossa ns. siirtymäaika-alueille) sijoittuvien kiinteistöjen talousjätevesien kiinteistökohtainen käsittely on tullut saattaa vähintään ympäristönsuojelulain 154 b §:ssä säädetyn perustason puhdistusvaatimuksen mukaiselle tasolle viimeistään 31.10.2019 mennessä. Muita alueita tämä määräaika ei koske, vaan jätevesijärjestelmä voidaan niillä uusia vasta esim. seuraavan suuren luvanvaraisen remontin yhteydessä. Siirtymäajan päättymisen jälkeen valvontaa suoritetaan Sipoossa ympäristönsuojelulain nojalla riskiperusteisesti ja vaihtelevien resurssien puitteissa.

Ympäristövalvonta tilasi loppuvuodesta 2018 konsultilta selvityksen siitä, kuinka paljon Sipoon siirtymäaika-alueilla on sellaisia vakituiseen ja loma-asumiseen tarkoitettuja kiinteistöjä, joiden talousjätevesien käsittely ei todennäköisesti vielä ole ympäristönsuojelulain edellyttämällä puhdistusvaatimustasolla. Selvitys perustuu paikkatietoanalyysiin ja erilaisten tietokantojen aineistoihin. Selvityksen perusteella vakituiseen asumiseen käytetyistä sipoolaisista kiinteistöistä vanhanaikainen jätevesijärjestelmä on selvityksen laatimishetkellä (18.3.2019) ollut vielä keskimäärin noin 39 prosentissa siirtymäaika-alueiden kaikista asuinkiinteistöistä. Lukumääräisesti tässä on kyse vajaasta 800 vakituiseen asumiseen tarkoitettusta kiinteistöistä. Jos tätä lukua verrataan siirtymäaika-alueiden viemäriverkoston ulkopuolisiin kiinteistöihin (eli vain niihin kiinteistöihin, jotka ovat kiinteistökohtaisen jätevedenkäsittelyn varassa), on vastaava osuus tällöin noin 85 %. Mikäli lukuun

lisätään myös loma-asuinkiinteistöt, on jälkivalvontakohteita tällöin mahdollisesti yhteensä jopa yli 1800 kpl. On kuitenkin huomioitava, että selvityksen tiedot ovat vain suuntaa-antavia.

Selvityksen antamia tietoja hyödynnetään jälkivalvonnassa, jota tullaan Sipoossa suorittamaan ympäristötarkastajien toimesta tarkastuksina. Selvityksen pohjalta Sipoo on nyt jaettu valvonta-alueisiin, mikä helpottaa jälkivalvontatarkastusten suunnitelmallista kohdentamista ja vaikutusten seuranta. Kiinteistöt näihin tarkastuksiin valikoidaan valvonta-alueiden sisältä riskiperusteisesti siten, että vain pohjavesialueille sijoittuvien vakituiseen asumiseen tarkoitettujen kiinteistöjen kesken suoritetaan satunnaisotanta - toisin sanoen suunnitelmallisia tarkastuksia ei siis ensi alkuun kohdenneta ranta-alueille eikä vapaa-ajan asutukseen. Tarkastusten ulkopuolelle rajataan otantaa tehdessä myös ne kiinteistöt, jotka ovat selvityksen laatimisen jälkeen hakeneet tai saaneet poikkeamisluvan jätevesienkäsittelyn puhdistusvaatimuksista (YSL 156 d §) taikka toimenpideluvan jätevesijärjestelmän uusimiseksi (MRL 126 §). Tarkastuksia ei myöskään tehdä niillä kiinteistöillä, jotka on liitetty selvityksen laatimisen jälkeen yleiseen viemäriverkostoon. Lisäksi tarkastukset pyritään kohdentamaan sellaisille alueille, joille ei ole Sipoon kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa suunniteltu viemäriverkoston laajentumista lähitulevaisuudessa.

Tarkastusten tavoitelukumäärä riippuu ympäristövalvonnan senhetkisistä resursseista. Tarkastukset oli tarkoitus aloittaa vuoden 2020 aikana, mutta henkilöstövajeesta johtuen, aloitus on siirtynyt eteenpäin usealla vuodella. Ympäristövalvonnan tavoitteena on aloittaa kohteiden tarkastaminen vuonna 2023. Tarkastusten käynnistymisestä tiedotetaan kunnan verkkosivuilla.

Mikäli tarkastuksella ilmenee, ettei kiinteistöllä ole lain edellyttämää jätevesijärjestelmää tai muuta hyväksyttävää syytä vallitsevalle tilanteelle, annetaan kiinteistönhaltijalle kehoitus korjata asia määräaikaan mennessä. Kehotusta valvotaan määräajan päätyttyä ja tarvittaessa voidaan ryhtyä hallinnolliseen pakkokeinomenettelyyn, kuten muissakin lainrikkomustilanteissa. Kehotukseen tai hallinpakkotoimenpiteisiin johtavista valvontatoimista peritään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukainen maksu.

Jälkivalvontatoimenpiteillä tavoitellaan ensisijaisesti säännöllisen tarkastustoiminnan ylläpitämistä, minkä odotetaan ennen pitkää johtavan siihen, että asukkaat ryhtyvät omaehtoisiin toimiin jätevesijärjestelmänsä uusimiseksi lain edellyttämälle puhdistusvaatimustasolle. Tarkastuksia on tarkoitus tehdä ympäristötarkastajien toimesta säännöllisesti myös tulevana vuosina vastaavia edellä mainittuja periaatteita noudattaen, mutta kuitenkin aiemmista jälkivalvontatarkastuksista saatuja kokemuksia hyödyntäen. Tulevaisuudessa valvontaa tultaneen laajentamaan myös ranta-alueille ja loma-asutukseen ympäristövalvonnan kulloisenkin resurssitilanteen mukaisesti.

4.4.2 Hevostallien valvonta

Vuonna 2023 jatketaan Sipoon hevostallien säännöllistä useamman vuoden kestävästä valvontaprojektia. Vuosittain tarkastettavien hevostallien määrä vaihtelee resurssien mukaan.

5 Valvontaohjelman 2022 toteutumisen arviointi

Vuonna 2022 toteutui noin puolet suunnitelluista valvontaohjelman mukaisista tarkastuksista. Eiten tarkastuksia jäi toteutumatta polttonesteen jakeluasemien kohdalla, vain kaksi kuudesta toteutui. Toteutuneet kaksi tarkastusta liittyivät toiminnan lopettamiseen tai muuttamiseen. Tarkastamatta jääneet neljä kohdetta olivat pääosin uusia tai laajentaneita toimintoja, jotka oli tarkastettu rekisteröinnin ja rakentamisen yhteydessä. Työtehtävien priorisoinnin yhteydessä ei katsottu ajankäytöllisesti järkeväksi tarkastaa uudestaan näitä kohteita kuluneena vuonna 2022. Yksi ympäristöluvallinen maa-

ainestenotto toiminta oli suunniteltu tarkastettavaksi. Tarkoituksena oli tehdä alkutarkastus uuteen toimintaan, joka ei kuitenkaan aloittanut toimintansa vuonna 2022. Sen sijaan tehtiin vuosisuunnittelusta poiketen, mutta valvontasuunnitelmassa hyväksytyt suunnitelmallisuuden mukaisesti, yhdessä kohteessa toiminnan päättymiseen liittyvä tarkastus. Lisäksi yhdessä toteutumattomassa tarkastuksessa on kyse melko pienimuotoisesta maa-aineksen kierrätystoiminnasta, joka on tarkastettu ympäristöluvan käsittelyn yhteydessä. Toiminnalle myönnettiin lupa vuonna 2021. Tarkastettava elintarvikelaitos on toiminut pitkään ja viime tarkastusten perusteella on todettavissa, ettei akuuttia tarvetta uudelle tarkastukselle ole. Ajankäytöllisistä haasteista johtuen, kohde on priorisoinnissa katsottu soveltuvan siirrettäväksi vuoteen 2023.

Maa-ainestenottoalueilla ei ollut aktiivista toimintaa. Yksi lupa myönnettiin vuonna 2022 (ei lainvoimainen) ja yksi aikaisemmin myönnetty lupa toiminnalle, ei ole vielä aloittanut.

Jätelain 100 §:n mukaisesti rekisteröidyn jätteenkeräystoiminnan tarkastuksia ei ollut vuonna 2022.

Projekttiluontoinen valvonta jäi vähäiseksi resurssivajeen vuoksi.

Muu toteutunut valvonta on ollut lähinnä ilmoitusperusteista valvontaa. Vuoden 2022 valvontaa arvioitiin tarkemmin kyseistä vuotta koskevan vuosiraportoinnin yhteydessä.

6 Valvontaohjelman päivitys

Vuonna 2023 ympäristövalvonnan valvontaohjelmaa on päivitetty lisäämällä yksi uusi ympäristöluvanvarainen maa-ainestoiminta, kolme rekisteröitävää polttoaineen jakeluasemaa ja yksi rekisteröitävä lämpölaitoksen siirto. Ohjelmasta poistettiin yksi maa-ainestoiminnan ympäristölupa ja yksi asfalttiaseman ympäristölupa.

Laitosten riskiluokkia päivitetään tarvittaessa.